

U sklopu događaja koji je organiziran od strane Ministarstva kulture Republike Kine, na temelju svojih dosadašnjih angažmana i postignuća u volonterskim udrugama te nakon rigoroznih selekcija odabran sam kao jedan od predstavnika 125 zemalja svijeta. Moj zadatak kroz ta dva tjedna je da istražujem i putujem Tajvanom, živim s domaćinima, upoznajem njihovu kulturu te im predstavljam svoju.

Moje putovanje je započelo 18 sati dugim letom iz Zagreba, preko Frankfurta i Hong Konga pa do Taipeia. Prvo iznenađenje se dogodilo na letu za Hong Kong. Tijekom posluživanja u zrakoplovu, u jednom trenutku, umjesto stjuardesa koje su do tog trenutka nosile hranu i piće, zamijenio ih je pilot s dvije boce vina koje je s osmijehom točio putnicima.

U tom trenutku, kroz glavu mi je prošlo pitanje: „Tko upravlja ovim zrakoplovom?“, a slijedeće je bilo, „Pilot i dvije boce vina, hmm...?“ Zanimljivo iskustvo nakon kojega sam sretno i u jednom komadu stigao u zračnu luku Hong Kong.

Gledajući kroz prozore aerodroma i vidjevši krajolik te ljude koji njime prolaze, sve mi je jasnije bilo da sam napustio naš „stari kontinent“ i mislio sam si: „Čovječe, pa stvarno sam u Aziji!“

Kada sam sletio u Taipei, prvi dojam je bio: „Vau, stvarno je vruće!“ Temperatura na samom aerodromu je iznosila pozamašnih 34 stupnja, a vlaga u zraku ide i do 70% unatoč tome što ne kiši često. Tropska klima se i više nego osjeća.

Na aerodromu me je dočekala moja „host obitelj“, otac Rick, majka Jane i sinovi Bruce i Deny, koja mi je objeručke zaželjela dobrodošlicu. Ugodno sam se iznenadio vidjevši njihova nasmijana lica i iznimnu gostoljubivost.

Jedna stvar je, doduše, ostvarila stereotipna očekivanja, a to je da većina azijata priča veoma slabo engleski jezik što je na moja pitanja poput: „I, koliko je potrebno da se brzim vlakom stigne iz glavnog grada do juga?“, često davalo odgovore poput: „Da, da, lijepo je vrijeme, ali zna i kišiti.“

Unatoč jezičnim barijerama, uspjeli smo se sporazumjeti i polako priviknuti na različite razine poznavanja engleskog jezika.

Stigavši u obiteljsku kuću, pridružile su nam se dvije prijateljice, moje domaćice, Charlene, profesorica engleskog i Nicole, glazbena direktorica.

Kinezi dobivaju prilikom rođenja kineska imena, a u osnovnoj školi, na prvom satu engleskog jezika, profesorica im na temelju njihovih imena, daje engleska.

Zamolio sam Charlene da pokuša od mog imena složiti kinesko, pa sam tako uz hrvatsko ime „Danijel“, dobio i kinesko ime „Tang Nuo Jie“ što je po izgovoru slično mom izvornom imenu.

Charlene, profesorica engleskog jezika, u razgovoru mi je predložila da slijedeći dan dođem na simpozij profesora engleskog jezika u Hsinchu osnovnoj školi te da

ukratko predstavim Hrvatsku kulturu, običaje te školstvo i pokažem kako se engleski jezik uklapa u naš sustav.

Prijedlog sam rado prihvatio i slijedeći dan imao priliku prezentirati i razgovarati s 40 tajvanskih profesora te ravnateljem škole. Tajvanski školski sustav je ponešto drugačiji od hrvatskog te se njihova osnovna škola sastoji od 6 godina, srednja ima dva stupnja, zatim slijedi Junior High School s 3 godine te Senior High School s još 3 godine školovanja.

Azijski stereotipi

Prije svog putovanja na Taiwan bio sam poprilično uvjeren u neke od stereotipova o Azijatima poput njihove zatvorenosti, nevoljkosti prema pokazivanju emocija, veoma neukusnoj i egzotičnoj prehrani, malim automobilima, užurbanom načinu života i slično. Došavši u Tajvan, na startu sam se razuvjerio u nekoliko njih! Naime, prije puta, dvojio sam koliko veliki kofer uzeti, jer sam pretpostavljao da će automobil biti toliko mali da ću ja jedva stati u njega, a kamoli moj kofer i ja. Na moje čuđenje kofer, ja, i još jedna cijela malonogometna ekipa bi bez problema stali u auto jer Tajvanci uglavnom voze džipove, limuzine i pretežno velika vozila uz naravno neizostavni dio prometa posvećen skuterima.

Nakon stereotipa o automobilima, pao je stereotip o njihovoj zatvorenosti i nevoljkosti prema pokazivanju emocija. Obitelj koja me je ugostila je izuzetno srdačna, otvorena i štoviše, veoma nasmijana, a njihova znatiželja je bila dovoljno velika da prokopamo cijelu povijest Europe, Balkana i Hrvatske te običaje i kulturu te da im ispričam „kak' se to radi kod nas“.

Osobno, najdraže mi je što je srušen moj stereotip/strahovanje o prehrani. Naime, bojao sam se na kakvu ću to ishranu tamo naići. Već sam se poradovao da ću izgubiti pokoji „zimsku zalihu oko pojasa“ jer će mi hrana tamo biti neukusna, ali, na moje opće iznenađenje, hrana je veoma ukusna! Rekao sam si, prije putovanja, da ću biti otvoren prema svim kulinarskim izazovima, pa sam tako svoje strahove zaboravio kod kuće u Sisku, zajedno s dva para hlača i jednim tenisicama. Odlučio sam se prepustiti egzotičnoj kuhinji i jednostavno probati sve što su mi domaćini ponudili. I mogu mirne duše i puna želuca reći da mi je drago što sam tako postupio! Sama hrana ima drugačiji okus od naše, europske, te je poprilično začinjena. Okusi variraju od izuzetno slatkih, slanah, pa i onih još do sada, mom nepeču neiskušanih, ali veoma ugodnih. Uglavnom se temelje na, kak bi mi doma rekli, „rezancima“ iliti tjestenini, riži, hrpama raznoraznog povrća te umacima, manje ili više ljutima, a meso je samo u tragovima. Silno me obradovao naziv jednog jela „Roasted beef“, no kad je jelo napokon stiglo na tanjuru, govedinu sam tražio ispod planine mahuna i rezanaca. Od hrane sam iskušao više desetaka vrsta, a izdvojio bih „Rice noodles, Dumplings, Stinky tofu, Tofu, Beef noodles, Hot pot chicken soup od koje osobi koja ju pojede navodno koža postane neodoljivo prelijepa, a kosa gusta i sjajna – živi bili pa vidjeli.

Ipak jedno „Ne“

U Tajvanu sam se susreo s mnogim kulinarskim „prvim putevima“ i otvoreno sam pristupao većini hrane koja se našla preda mnom. Ali, došao je i trenutak u kojem sam se ipak pokolebao. Jednu večer, izašli smo na večeru morskih delicija. Kako su me domaćini kao i inače željeli počastiti svim dostupnim, tako je na moj tanjur dospio jedan poveliki morski puž. Nakon što ga je kuhar profesionalno servirao, ispred mene se našla bijela masa čudnog oblika. Zaista sam imao najbolje namjere kušati i taj aspekt tajvanske kuhinje, ali kada sam prihvatio puža s kineskim štapićima, a jedan njegov dio, koji je do tada bio skriven, prikazao se u obliku „rogova“, ispričao sam se svojem „kulinarskom Da Danijelu“ i rekao da će ipak ovo biti prvo „Ne“ tajvanskoj kuhinji.

Glavni grad - Taipei

U utorak smo se zaputili prema prijestolnici Taiwana Taipei-u. Nismo se dali pokolebati pred strašnom tropskom vrućinom koja je na termometrima pokazivala rekordnih 38 stupnjeva, te smo unatoč tome hrabro, ali u hladu visokih zgrada, istraživali glavni grad. Prva postaja je bio „Chiang Kai Shek memorial hall“. Prvi dojam, kada sam vidio ulazna vrata, bilo je čisto divljenje azijskoj arhitekturi. Ulazna vrata „Dajhong Jhihjheng“ su jedna od najveličanstvenijih građevina koje sam imao priliku vidjeti. Memorial hall je toliko ogroman, da sam se ja, čovjek od 195 cm osjećao poput mrava, ali vrlo zadivljenog mrava! Nakon razgledavanja ostalih imponantnih građevina, uključujući i Nacionalni muzej, zaputili smo se prema neizostavnom odredištu svake osobe koja dođe u Taipei, a to je druga najveća struktura na svijetu – Taipei 101. Izazov je pronaći početak opisivanja iskustva dobivenog u tom arhitektonskom čudu. Dojam koji me još uvijek drži jest onaj koji sam stekao vozeći se u dizalu koje nas je s petog kata, popelo na 89-i u trajanju od slabašnih 30-tak sekundi. Kretnje se nisu dale ni osjetiti, već je samo tlak u ušima odavao da se radi o izuzetno brzom promjeni visine. Pogled s opservatorija pruža panoramski 360-stupanjski pogled na cijeli grad i čini grad jednim običnim mravinjakom, prepunom jurećih svjetala, sjajnih zgrada te samo dalekozoru vidljivih ljudi.

U sklopu posjete Taipei 101, pružena mi je prilika okušati se u egzotičnom kulinarskom pothvatu spravljanja vlastitih „Dumplings-a – specijaliteta Tajvana“. Nakon 30 minuta „kuhanja“, operacija je uspješna, ali pacijent nije preživio.

Ima nešto od srca do srca

Naredni dan, moja tajvanska obitelj odvela me je u posjetu Muzeju stakla. Tamo sam imao priliku vidjeti veoma zanimljive radove te čak i upoznati umjetnicu koja ih radi, a koja me je kasnije pozvala da se i sam okušam u izradi staklenih skulpturica. Izazov prihvaćen! Uspio sam napraviti svoje dvije vlastite skulpturice, malog pingvina i omanje srce, a u zamjenu za to iskustvo, ostavio sam joj licitarsko srce, koje je veoma dobro prihvaćeno te mi je čak priskrbilo besplatnu hranu i piće u jednom boljem restoranu u gradu Hsinchu. Naime, došavši na ručak, vlasnica restorana je bila toliko oduševljena time što je turist iz Hrvatske kod nje, da me je počastila sa

sokom od manga – specijalitetom kuće za koji sam joj u znak zahvalnosti dao licitarsko srce. Nisam ni slutio što će uslijediti jer je nakon te moje geste, odlučila počastiti moju cijelu tajvansku obitelj sokovima, kavama i palačinkama te smo se prepunih želudaca i nasmijanih lica uputili dalje, a vlasnica je nastavila posluživati goste noseći licitarsko srce oko vrata.

Sportsko iznenađenje

Kasnije taj dan, Bruce, sin domaćinske obitelji, pozvao me je na košarku sa svojim prijateljima. Kada smo stigli na košarkaško igralište, tamo je već bila spremna ekipa od osmero Bruce-ovih prijatelja koji su nestrpljivo čekali da zaigramo. Nakon poštene borbe, nažalost, moja ekipa je izgubila s 62:57. Da, malo je bio čudan osjećaj biti poražen u košarci od strane Tajvanaca, al u moju obranu, zaista su dobro igrali. No, moj ego je uspješno oporavljen nakon što sam iskompenzirao gubitak u košarci pobijevši u nekoliko partija ping pong-a tako postavivši međunarodni rezultat na poštenih 1:1.

Pazite što poklanjate Tajvancima inače...

Da, pazite što poklanjate inače ćete, ukoliko je poklon malo većeg intenziteta, jesti, piti, putovati – za badava! Na svom dolasku, donio sam nešto više poklona od očekivanog te se moja domaćinska obitelj pronašla izuzetno počašćena time i bili su oduševljeni u tolikoj mjeri da mi doslovce nisu dozvoljavali da potrošim ijedan tajvanski dolar, bilo na hranu i piće, na karte za vlak, metro i slično. I ne samo to, već su mi redovito, kada smo negdje išli, kupili makar jedan poklon kao znak pažnje. U Tajvanu, kod poklanjanja poklona, očekuje se približno recipročna vrijednost s obje strane. „Problem“ nastane tada kada pojedina strana poklon shvati izuzetno vrijednim te se želi odužiti. Ako uz to dodamo još i iznimnu srdačnost, darežljivost i blagonaklonost Tajvanaca prema gostima, dobijemo ovaj veseli miks u kojemu se ja još uvijek nalazim.

Istraživanje juga Tajvana – novi način za polaganje ispita

Kako je otac moje domaćinske obitelji porijeklom s juga Tajvana iz grada Tainan-a, odlučio me provesti svojim rodnim mjestom te pokazati gdje je u mladim danima studirao, što tamošnji ljudi jedu te u kojim se hramovima molio za prolaske na ispitima u čemu sam vidio i osobnu korist, jer nova akademska godina samo što nije počela. Posjetili smo mjesto iz kojeg je potekla prva škola u Tajvanu – Hram konfucijske škole. Unutar tog hrama nalazi se oveći zid na koji, uglavnom studenti i učenici, postavljaju svoje zamolbe za polaganje pojedinih ispita. Nisam mogao odoljeti a da i sam ne zatražim svu moguću pomoć pri polaganju nekih od kolegija na FOI-u.

U zoološkom vrtu

Glavni grad Taiwana ima fascinantno zoološki vrt koji sadrži stotine različitih životinjskih vrsta. Bilo je posebno iskustvo gledati se oči u oči s jedine dvije pande na

cijelom otoku te promatrati ih kako jedu bambusovo granje, elegantno naslonjene na poveću stijenu te mnogobrojne ostale životinjske vrste od kojih je dobar dio njih već postao ugrožen. Zanimljivo iskustvo doživio sam promatrajući nosoroge dok sam istovremeno bio okružen lokalnim ljudima. Nakon nekoliko trenutaka, shvatio sam da ti ljudi oko mene ne pronalaze interesa u gledanju egzotičnih životinja, već da su se zapiljili u mene i s većim interesom promatrali „egzotičnog gosta“.

Zadnji dani na Taiwanu

Kako se moje iskustvo istraživanja Taiwana bližilo kraju, tako sam se morao pozdraviti od svoje domaćinske obitelji koja me pri odlasku obasula darovima te još jednom potvrdila neizmjernu darežljivost tog naroda. Uputio sam se na otok Kinmen, iz razloga zbog kojeg sam i došao ovdje, na susret s ostalih 250 ljudi iz cijelog svijeta.

Otok Kinmen je male veličine, ali dovoljno velik po svom povijesnom značaju. Naime, prije 60-tak godina, na tom otoku se vodila bitka između Kine i Taiwana te njihovih saveznika Amerikanaca u ratu osamostaljenja. U kratkom periodu, na taj mali otok palo je preko 500.000 bombi i granata. Nakon razornih ratnih aktivnosti, ljudi Kinmena uspjeli su se podići na noge i pokrenuti uspješnu industriju, proizvodeći noževe i ostale čelične predmete. Od ostataka bombardiranja, napravljeno je veliko zvono mira, koje je odjeknulo u 11:00 sati, zajedno s ostalim zvonima u državama s Taiwanskim ambasadama koje su željele obilježiti taj povijesno vrlo važan dan za Taiwan.

Upoznavanje s potpredsjednikom Taiwana i oproštajni banket

Za završni događaj, priređeno nam je upoznavanje s potpredsjednikom Taiwana Vincentom Siew-om te prezentiranje svih prisutnih zemalja u njihovim tradicionalnim nošnjama ili drugim kulturološkim značajkama. Bio je zaista poseban osjećaj imati toliko mnoštvo ljudi iz svih krajeva, cijeli svijet u jednoj prostoriji.

Napuštajući Taiwan, zaista sam bio prepun pozitivnih osjećaja i izvanrednih dojmova. Jako mi je drago što se ogroman broj stereotipova o Azijskim zemljama pokazao neistinitim te se Taiwan prezentirao kao jedna od zemalja koja definitivno zaslužuje drugi, treći, pa i tko zna koji ponovni posjet.

Za kraj, ostavljen sam s još jednom malo anegdotom koja se nadovezuje na darežljivost i gostoljubivost tih ljudi. Naime, kada sam išao u Taiwan, kofer mi je imao 15 kilograma, a na povratku, puna 32. Dvije mlađe gospođe na check in-u na aerodromu, nakon što sam stavio kofer na vagu, samo su se pogledale, blago nasmijale i pustile mene, „egzotičnog gosta“ da ipak odem bez dodatnih troškova, s torbom punom suvenira, a glavom i srcem punim predivnih uspomena, za naš stari kontinent – Europu.

Fun facts

Ako u Tajvanu čujete zvuk koji nalikuje zvuku sladoledarskih kamiona – ne trčite mu ususret jer sve na što ćete naići je hrpa smeća, doslovce, jer u Tajvanu smetlarski kamioni proizvode takve „slatke melodije“.

High Speed Railway vlakovi su jedna od znamenitosti Tajvana. Doslovce vas mogu prevesti sa sjevera otoka do juga kroz dva – tri sata, a postižu brzine i iznad 330km/h, tako da zaboravite na duge i ugodne snove – samo ćete se razočarati kada vas ubrzo nakon što ste zaspali probude jer ste stigli na destinaciju.

Stinky tofu je jedan od specijaliteta u Taiwanu. Ovdašnji ljudi kažu da, što tofu više smrdi (a vjerujte mi, smrdi), to je ukusniji. Dao sam se nagovoriti i probao sam ga. Ako se uspijete probiti do njega kroz ogromne redove ljudi koji čekaju da ga probaju te, ono što je puno veći izazov, oduprijeti se iskušenju da pobjegnute u drugom smjeru od njegova mirisa, vaše nepce će dočekati zaista ukusna poslastica.

Iako je Taiwan otok, većina ondašnjih ljudi nije odveć vrsna u plivanju te je tako veliki broj predivnih pješčanih plaža neiskorišten. Glavne aktivnosti koje ljudi iz Taiwana prakticiraju na plažama su puštanje zmajeva, vožnja bicikala, roštiljanje, ali ne i plivanje.